

**DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT**

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
201009215

Vår ref
201004557-/ILB

Dato
02.12.2010

Høring - Grønnbok om løsningsmodeller for en europeisk kontraktsrett

Vi viser til høringsbrev fra Justis- og politidepartementet datert 20.august 2010.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har følgende merknader:

1. Generelt om samordnet europeisk avtalerett

Det fremgår av grønnboken at EU-kommisjonens målsetning er å få det indre marked til å fungere bedre slik at det i større grad handles over landegrensene. Forskjellene i medlemsstatenes lovgivning fremheves som en vesentlig begrensende faktor for grenseoverskridende handel. Grønnboken fremsetter ulike løsningsmodeller for hvordan man kan styrke det indre marked gjennom tiltak på det avtalerettslige området.

BLD er imidlertid i tvil om et samordnet regelverk er avgjørende for om varer og tjenester tilbys for salg over landegrensene. En rekke andre faktorer har også betydning for om næringsdrivende vil selge i andre europeisk land, slik som språk, kultur, manglende rådgivning, leveringskostnader osv. Vi frykter at de negative konsekvensene for norske forbrukerne av et samordnet regelverk vil være større enn de fordelene som oppnås.

Erfaringer fra arbeidet med nytt direktiv om forbrukerrettigheter viser at det vil være vanskelig for de 27 medlemslandene i EU å bli enige om et regelverk på hele avtaleområdet om forbrukerbeskyttelse, særlig hvis reglene skal være bindende. Da kan det vanskelig unngås at noen medlemsland vil måtte senke nivået på forbrukerbeskyttelsen. Et svakere forbrukervern vil kunne føre til større skepsis hos

forbrukerne, noe som neppe bidrar til å fremme handel over landegrensene slik Kommisjonen ønsker.

BLD mener at det heller bør fokuseres på å øke forbrukernes tillit til internetthandel, og også internetthandel over landegrensene, gjennom andre typer tiltak. Dersom forbrukerne i større grad etterspør varer over landegrensene, er det sannsynlig at flere næringsdrivende også vil tilby sine varer. I en undersøkelse utført av Forbrukerrådet svarer 60 % at sikkerhet, dårlig forbrukerbeskyttelse og toll og moms er særlig viktige grunner for ikke å handle på utenlandske nettsteder.

I grønnboken stilles det spørsmål om instrumentet bør omfatte både grenseoverskridende og innenlandske avtaler. BLD er kritisk til et system som gjør at forbrukeren må forholde seg til ulike regelverk. Dette vil føre til fragmentering og usikkerhet rundt hvilke regler som gjelder og til hvilke rettigheter man har. Tilliten til markedet kan da bli redusert, og virkningen kan da bli mindre grenseoverskridende handel.

2. Nærmere om de enkelte løsningsmodellene

BLD vil understreke at det ikke kan gis noen endelig vurdering av ulike løsningsmodeller før det er klart hva det materielle innholdet i det aktuelle avtalerettslige instrumentet vil være. Vi noterer at arbeidet med en felles referansesamme for europeisk kontraktsrett omfatter både forhold mellom næringsdrivende og forbrukere (B2C) og næringsdrivende imellom (B2B). Hvorvidt et instrument bør omfatte både B2C og B2B, vil være avhengig av reglenes innhold. BLD vil i det følgende kommentere saken ut fra et forbrukerperspektiv.

Løsningsmodell 1:

Departementet har ikke innvendinger til løsningsmodell 1. En offentliggjøring av ekspertgruppens resultater vil kunne ha positiv effekt ved at lovgivende myndigheter både på EU-plan og nasjonalt kan se hen til dette ved utarbeidelse av nye regler. Dersom ekspertgruppens tekst inneholder gode løsningsforslag, vil dette kunne føre til at lovgivningen i EU og nasjonalt vil utvikle seg mer i samme retning.

Løsningsmodell 2:

Dersom ekspertgruppens arbeid gjøres til en "verktøykasse" for EUs lovgivende myndigheter vil man i større grad kunne unngå motstrid mellom ulike direktiver og forordninger, og tolkningen av ulike bestemmelser kan bli klarere. Dette gjelder særlig definisjoner som går igjen flere steder i lovgivningen. Vi ser at det kan være gode grunner for en slik løsning. På den annen side kan en slik løsning hemme naturlig rettsutvikling ved at markeder og produkter utvikler seg.

Løsningsmodell 3:

BLD er skeptisk til en kommisjonshenstilling om europeisk avtalerett som det skal være frivillig for medlemsstatene å innføre i nasjonal lovgivning. Det kan knytte seg

uklarheter en slik variant. Innføring av et instrument som er frivillig for partene å benytte seg av, vil sannsynligvis også være basert på en lavere grad av forbrukerbeskyttelse.

Løsningsmodell 4:

Det uttales i grønnboken at forbrukerne må ha tillit til at deres rettigheter ikke svekkes. Sett i lys av erfaringene fra forhandlingene om forbrukerrettighetsdirektivet er det imidlertid vanskelig å se for seg at man skal bli enig om et frivillig instrument som skal ha et tilsvarende høyt forbrukervern som i Norge.

Løsningsmodellen bygger formentlig på at regelsettet skal få forrang foran nasjonale preseptoriske regler, dersom forbrukerne går med på å bruke de felleseuropeiske reglene. Vi ser flere betenkeligheter med et slikt system ut fra et forbrukerståsted.

For det første kan det spørres hvor frivillig det vil være for forbrukerne å inngå slike avtaler, da vi ser faren for at det i realiteten blir tale om kontraheringsvilkår. Man kan for eksempel tenke seg at nettbutikker bare inngår avtaler med utenlandske forbrukere i den grad de godtar å bruke det felleseuropeiske regelsettet.

For det andre vil et slikt instrument sette Forordning 593/2008/EF om lovvalg i kontraktsforhold (Rom I) ut av funksjon. Artikkel 6 innebærer at forbrukerne som oftest kan forholde seg til hjemlandets rett. Som kjent er ikke Rom I forordningen en del av norsk rett, men i et europeisk perspektiv vil dette få stor betydning og undergrave prinsippet om at forbrukerne kan forholde seg til hjemlandets rett. Videre er det fare for at nasjonal forbrukerrett, også i Norge, vil erodere som følge av et slikt "frivillig" instrument.

BLD er etter dette svært skeptisk til en løsningsmodell som bygger på et såkalt "frivillig" europeisk avtalerettslig instrument.

Løsningsmodell 5:

BLD er imot et direktiv om europeisk avtalerett. Vi mener at et minimumsharmonisert forbrukerrettighetsdirektiv i nødvendig grad vil dekke behovet for rettslig samordning for å oppnå formålet om økt handel over landegrensene. Ut over dette bør det fokuseres på andre tiltak enn økt rettslig samordning.

Løsningsmodell 6 og 7:

BLD er sterkt i mot både en forordning om innføring av europeisk avtalerett og en europeisk sivillov. Disse forslagene vil innbære et for stort inngrep i nasjonal rett og statenes lovgivingskompetanse. Dette står ikke i forhold til den effekt slike tiltak vil ha for det indre marked.

3. Oppsummering

Ut fra det som er opplyst i høringsdokumentet og det vi har kunnskap om nå, mener vi at kun løsningsmodell 1 og 2 synes akseptable. De øvrige løsningsmodellene synes enten å ha for uoverskuelige konsekvenser eller være for inngripende.

Et bredt anvendelsesområde for et europeisk avtalerettslig instrument, som omfatter tingsrett, panterett osv, vil innebære et enormt inngrep i nasjonal rett, dersom det gjøres bindende. BLD mener at de fordeler man kan oppnå i det indre marked ved å samordne store deler av privatretten, ikke på noen måte står i forhold til de inngrep som må gjøres i nasjonal lovgivning. Landene vil da i stor grad fratras sin lovgivningsmyndighet på det privatrettslige området.

Med hilsen

Lars Audun Granly (e.f.)

Inger-Lise Becher